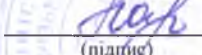

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології

(підпис) О.В. Пономаренко
(ініціали та прізвище)
« 31 » 08 2023 р.

СІМЕЙНА ПСИХОТЕРАПІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістра

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 053 – психологія
освітньо-професійна програма «ПСИХОЛОГІЯ»

Укладач: Залановська Леся Ігорівна, к. психол. наук, доцент кафедри психології

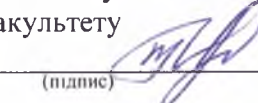
Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від « 31 » 08 2023 р.
Завідувач кафедри

(підпис) Н.О. Губа
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету СПП

Протокол № 1 від « 30 » 08 2023 р.
Голова науково-методичної ради
факультету

(підпис) Т.В. Турбар
(ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис) Г.О. Горбань
(ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки»	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
		Цикл професійної підготовки освітньої програми	
Спеціальність 053 - психологія Освітньо-професійна програма Психологія	Загальна кількість годин –90	Семестр:	
		1 -й	1 -й
	Змістових модулів – 3	Лекції	
		14 год.	4 год.
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Кількість поточних контрольних заходів – 7	Практичні	
		14 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		62 год.	82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сімейна психотерапія» є ознайомлення студентів з теоретичними засадами сімейної психотерапії, основними підходами та напрямками сімейної психотерапії; розвиток практичних вмінь та навичок, формування психологічної готовності до практичної роботи з завданнями в галузі сімейної психотерапії.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Сімейна психотерапія» є:

- 1) системне викладення існуючих наукових уявлень про основні закономірності та явища в галузі сімейної психотерапії;
- 2) висвітлення етапів проведення сімейної психотерапії згідно різних теоретичних підходів;
- 3) розкриття принципів та правил роботи сімейного психотерапевта згідно етичного кодексу психолога;
- 4) оволодіння практичними аспектами проведення сімейної психотерапії;
- 5) рефлексія професійно важливих рис особистості сімейного психотерапевта, умови ефективності сімейної психотерапії та результати психотерапевтичного впливу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має:

набути такі компетентності	методи і контрольні заходи
- ІК. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. - ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	– метод усного контролю; – метод письмового контролю; – метод тестового контролю; – метод практичної перевірки; – метод самооцінки; – вхідний контрольний захід; – поточні контрольні заходи;

<ul style="list-style-type: none"> - ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. - ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. - СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. - СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. - СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. - СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. - СК12. Здатність реалізовувати технологію проведення індивідуального психологічного консультування та психотерапії. - СК15. Здатність ефективно забезпечувати супровід щодо збереження та зміцнення психічного здоров'я в умовах воєнних дій, подолання важких психологічних станів, характерних для учасників бойових дій; надання психологічної допомоги постраждалим від насильства та воєнного терору та їх близьким, які відчувають емоційне напруження та страждання 	<ul style="list-style-type: none"> – тематичні контрольні заходи; – атестаційний контроль; – підсумковий контроль; – контроль на практичних заняттях.
досягти таких результатів навчання:	методи і контрольні заходи
<ul style="list-style-type: none"> - ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. - ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. - ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності - ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності - ПРН13. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання - ПРН16. Знати про здобутки класичної та сучасної психології у сфері методології, теорії, практики та емпіричних досліджень - ПРН18. Розробляти й реалізовувати програми надання психологічної допомоги постраждалим від насильства та воєнного терору та їх близьким, які відчувають емоційне напруження та страждання 	<ul style="list-style-type: none"> – метод усного контролю; – метод письмового контролю; – метод тестового контролю; – метод практичної перевірки; – метод самооцінки; – вхідний контрольний захід; – поточні контрольні заходи; – тематичні контрольні заходи; – атестаційний контроль; – підсумковий контроль; – контроль на практичних заняттях.

- ПРН19. Здійснювати аналіз та забезпечувати супровід з подолання важких психологічних станів, характерних для учасників бойових дій	
--	--

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Сімейна психотерапія» логічно й змістовно-методично пов'язана з дисциплінами «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Психологія сім'ї», «Основи психологічного консультування», «Психологія сексуальності», «Психологія любові».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сімейна психотерапія: теоретичні основи, механізми та парадигми

Тема 1. Теоретичні основи сімейної психотерапії. Види психологічної допомоги сім'ї

Види психологічної допомоги сім'ї. Предмет, мета та завдання сімейної психотерапії. Принципи сімейної психотерапії. Етичні аспекти в роботі сімейного психотерапевта.

Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан сімейної психотерапії

Історія сімейної психотерапії. Сімейна психотерапія в зарубіжних підходах. Сімейна психотерапія в українській психологічній науці. Професійна підготовка сімейних психотерапевтів та оцінка якості підготовки в сфері сімейної психотерапії.

Тема 3. Сім'я як об'єкт сімейної психотерапії

Характеристика сім'ї (функції, ролі, структура, динаміка). Соціально-психологічна модель сімейних відносин. Життєвий цикл сім'ї: його стадії, криза переходу від стадії до стадії. Типова сімейна проблематика на різних стадіях життєвого циклу. Труднощі та дисфункції сім'ї.

Тема 4. Основні етапи сімейної психотерапії

Етапи сімейної психотерапії. Особливості першої зустрічі з клієнтом, встановлення психотерапевтичних відносин. Техніки встановлення і підтримки психотерапевтичного контакту. Класифікація запитів. Основні труднощі, з якими може зустрітись психотерапевт на різних етапах роботи. Модель ефективного психотерапевта.

Змістовий модуль 2. Класифікація підходів та напрямів в сімейній психотерапії

Тема 5. Структурний підхід до сімейної психотерапії

Загальна характеристика структурного підходу в сімейній психотерапії. Поняття структури сім'ї, правила сім'ї, межі, ролі та сімейна ієрархія.

Тема 6. Системний підхід до сімейної психотерапії

Загальна характеристика системної сімейної психотерапії. Методологічні принципи системної сімейної психотерапії. Теорія сімейних систем Боуена.

Тема 7. Психодинамічна сімейна психотерапія

Психодинамічна психотерапія її особливості, цілі та завдання. Принципи психодинамічної психотерапії. Невирішені сімейні конфлікти дитинства. «Сімейне сузір'я» А. Адлера. Сімейні архетипи К. Юнга.

Тема 8. Трансгенераційна сімейна психотерапія

Трансгенераційна сімейна психотерапія її особливості, цілі та завдання. Ефективність трансгенераційної сімейної психотерапії. Техніки роботи.

Тема 9. Інші напрями сімейної психотерапії

Поведінкова сімейна психотерапія. Екзистенційний напрям сімейної психотерапії. Наративна психотерапія її особливості, цілі та завдання. Інтегративна модель сімейної психотерапії.

Змістовий модуль 3. Практичні аспекти проведення психотерапевтичної роботи з сім'єю

Тема 10. Особливості використання психотерапевтичних технік в сімейній психотерапії

Генограма, «Сімейна скриня» Арт - терапевтичні техніки сімейної психотерапії. «Сімейна скульптура», написання казки тощо.

Тема 11. Результат терапевтичного впливу

Поняття «терапевтичний вплив» та його результати. Зміна сімейних уявлень. Трансформація поглядів членів сім'ї. Трансформація сімейної системи та її підсистем. Відкриття сімейних міфів та інше.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів, к-ть балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні				Теор. зав-ня	Практ. зав-ня	Усього балів
		ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.			
1	20	8	4	4	2	4	2	10	16	10	10	20
2	20	14	4	6	2	8	2	12	20	15	15	30
3	20	6	2	4	-	2	-	10	16	5	5	10
Усього за змістові модулі	60	28	10	14	4	14	4	32	50	30	30	60
екзамен	30							30	30	20	20	40
Загалом		90						62	82	100		

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		ден.	заоч.
1	Теоретичні основи сімейної психотерапії. Види психологічної допомоги сім'ї	2	2
1	Історія розвитку та сучасний стан сімейної психотерапії		
1	Сім'я як об'єкт сімейної психотерапії		
1	Основні етапи сімейної психотерапії	2	2
2	Структурний підхід до сімейної психотерапії		
2	Системний підхід до сімейної психотерапії		
2	Психодинамічна сімейна психотерапія		
2	Трансгенераційна сімейна психотерапія		
2	Інші напрями сімейної психотерапії		
3	Особливості використання психотерапевтичних технік в сімейній психотерапії	2	-
3	Результат терапевтичного впливу	2	-
Разом		14	4

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		ден.	заоч.
1	Теоретичні основи сімейної психотерапії. Види психологічної допомоги сім'ї	2	2
1	Історія розвитку та сучасний стан сімейної психотерапії		
1	Сім'я як об'єкт сімейної психотерапії	2	
1	Основні етапи сімейної психотерапії		2
2	Структурний підхід до сімейної психотерапії	2	
2	Системний підхід до сімейної психотерапії	2	
2	Психодинамічна сімейна психотерапія	2	
2	Трансгенераційна сімейна психотерапія	2	
2	Інші напрями сімейної психотерапії	2	
3	Особливості використання психотерапевтичних технік в сімейній психотерапії	2	-
3	Результат терапевтичного впливу		-
Разом		14	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів *

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	5
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	5
2	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	5
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	5
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	5
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	5
	Підготувати презентацію одного з напрямів та підходів до сімейної психотерапії	Представлення презентації з обраного напрямку сімейної психотерапії.	Обґрунтованість та змістовність підготовленого матеріалу з обраної теми	20
3	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	10
Усього за змістові модулі контр. зах.	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль**

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: теоретичне висвітлення питань з курсу «Сімейна психотерапія»	Питання щодо підготовки до екзамену подано у СЕЗН ЗНУ (Moodle)	20
	Практичне завдання	Систематизувати та узагальнити інформацію щодо «Підходів та напрямів сімейної психотерапії»	Вимоги та критерії до виконання та оформлення подано у СЕЗН ЗНУ (Moodle)	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Каліна Н. Ф. Психотерапія : підручник : [для студентів ВНЗ] / Н. Ф. Каліна ; М-во освіти і науки України. - Київ : Академвидав, 2010. – 280 с.
2. Карпенко Є. В. Методи сучасної психотерапії : навч. посіб. / Є. В. Карпенко ; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. - Львів; Дрогобич : Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка, 2015. – 120 с.
3. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.
4. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н. І. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с.
5. Федоренко Р. П., Мушкевич М. І., Дучимінська Т. І., Магдисюк Л. І. Психологія молоді сім'ї: монографія. Вид. 2-ге, доповн. та змін. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 392 с.
6. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. – К: ВД «Професіонал», 2005. – 656 с.
7. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. 175 с.

Додаткова:

1. Васьківська С. Психологічний запит клієнта / С. Васьківська // Психолог. – 2007. – Січ. (№ 4). – С. 17-18.– (Психологічне консультування).
2. Бойко Г. Основні положення теорії Берта Хеллінгера та особливості застосування сімейних системних розстановок / Г. Бойко, Л. М. Гридковець // Вісник : [збірник] / Київ. ін-т бізнесу і технологій ; [відповід. за вип. Р. О. Язиніна]. – Київ, 2016. - Вип. 3 (31). – С. 3-9.
3. Гаркавенко Н. Психологічна допомога сім'ям: розвиток і сучасний стан / Н. Гаркавенко // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. /

Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2011. – Вип. 16(2). – С. 191-202.

4. Євсєєва Л. І. Поняття «проблеми» сім'ї. Стабілізуючий фактор «проблеми» комунікацій сім'ї, можливості психотерапії / Л. І. Євсєєва // Вісник : [збірник] / Київ. ін-т бізнесу і технологій ; [відп. за вип. Р. О. Язиніна]. – Київ, 2016. – Вип. 2 (30). – С. 80-81.

5. Журавльова Н. Ю. Психологічна допомога дружинам демобілізованих військовослужбовців: можливості гуманістичної психотерапії / Н. Ю. Журавльова, Т. С. Гурлева // Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього : зб. наук. робіт учасників міжнар. наук.- практ. конф. (19–20 травня 2017 р.). – О., 2017. – С. 14–16.

6. Іващенко А. С. Психологічні чинники міжособистісних стосунків у молодих сім'ях з різним типом подружньої взаємодії : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Іващенко А. С. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2013. – 20 с.

7. Комарова Н. М. Особливості консультативної роботи з сім'ями, які виховують біологічно нерідних дітей / Н. М. Комарова // Соціальний працівник. – 2006. – Серп. (№ 15). – С. 14 – 31.

8. Корнілова В. В. Психокорекційна програма поліпшення емоційної атмосфери у сім'ї (для батьків дітей дошкільного віку) / В. В. Корнілова // Практик. психологія та соц. робота. – 2012. – № 5. – С. 22-34. - Бібліогр.: с. 33-34.

9. Креймер Д. Психологічні засади травматерапії сімей учасників бойових дій / Д. Креймер, О. Запорожець // Вісник : [збірник] / Київ. ін-т бізнесу і технологій ; [відп. за вип. Р. О. Язиніна]. - Київ, 2016. – Вип. 3 (31). – С. 43-47. - Бібліогр.: с. 46-47.

10. Програма сертифікатного курсу з підвищення професійної компетентності за напрямом «Практична психологія у сфері професійного та сімейного консультування». Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 96 с.

11. Сімон Ф.Б., Рех-Сімон К. Циркулярне опитування. Системна терапія на клінічних прикладах: Підручник / Пер. з нім. В.Басюк, І.Краснопольська, В.Лановий. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2005. – 184 с.

12. Ткалич М. Жіночі гендерні ролі: рольові моделі та норми / М. Ткалич // Соц. психологія. – 2011. – № 6. – С. 158-167.

13. Тонкоголос Ю. Психологічні особливості сімейних установок сучасної жінки у дошлюбному періоді / Ю. Тонкоголос // Вісник / [редкол.: О. В. Романенко (голова редкол.) та ін.]. – Київ, 2010. – Вип. 1 [11]. - С. 128-129.

14. Федоренко Р. П. Діагностика реакцій подружжя на сімейну кризу в практиці психотерапії / Р. П. Федоренко // Актуальні проблеми сучасної психології : матеріали доп. і повідомл. на IV звітно-наук. конф. проф.-викл. складу та студентів і міжнар. наук.-практ. семінарі «Тенденції та перспективи розвитку психологічних досліджень: діалог культур», 18-22 квіт. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України, Варшав. ун-т, Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Київ [та ін.], 2005. – С. 115-116.

15. Фон Шліппе А., Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування / Пер. з нім. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2004. – 320 с.

16. Яблонська Т. М. Сімейне консультування як засіб психологічної корекції дитячобатьківських взаємин / Т. М. Яблонська // Проблеми сучасної психології

: зб. наук. пр. / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець Подільський, 2010. – Вип. 7. – С. 781-790.

17. Hrytsiuk, I., Magdysyuk, L., Zamelyuk, M., Podoliak, I. Peculiarities of professional culture development in modern youth in Ukraine. Youth Voice Journal. Great Britain: 2021. Vol. 11. P. 1-19.

18. Wspolczesne problemy systemu rodzinnego : Diagnoza - Terapia - Profilaktyka / red. nauk. M. Zdzislaw Stepulak. - Lublin : WSEI, 2014. – 316 s. : il. - (Monografie Wydziału Pedagogiki i Psychologii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie). – Текст пол.

Інформаційні джерела:

1. Венгер А. Сім'я, як соціально-психологічний феномен [Електронний ресурс] / А. Венгер // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Психологія. - Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 37. - С. 50-60. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpups_2015_37_8 (дата звернення: 10.02.2022). – Назва з екрана.

2. Кузьмук О. М. Кризова сім'я як приклад соціально вразливої категорії населення: соціологічний аналіз феномену [Електронний ресурс] / О. М. Кузьмук // Нова парадигма : журн. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, ТО «Нова парадигма». – Київ, 2015. - Вип. 126. – С. 208-217. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nopa_2015_126_25 (дата звернення: 10.02.2023). – Назва з екрана.

3. Лисенко Л. М. Психологічні особливості готовності до шлюбу та сімейного життя в юнацькому віці [Електронний ресурс] / Л. М. Лисенко, Н. В. Глущенко // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія. – Харків, 2012. - Вип. 42(2). – С. 62-72. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psychol_2012_42\(2\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psychol_2012_42(2)_10) (дата звернення: 10.02.2023) – Назва з екрана.

4. Олійник В. В. Сім'я як першооснова духовного, економічного та соціального розвитку суспільства: психологічний аспект [Електронний ресурс] / В. В. Олійник // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Психологія і педагогіка. – Острог, 2013. – Вип. 23. – С. 183-188. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2013_23_22 (дата звернення: 01.02.2023). – Назва з екрана.

5. Омельченко Л. М. Рівні готовності молодих сімей до конструктивного вирішення конфліктів [Електронний ресурс] / Л. М. Омельченко // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – Київ, 2015. – Т. 10, вип. 27. – С. 364-372. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appsub_2015_10_27_36 (дата звернення: 11.06.2019). – Назва з екрана.

6. Марценюк М. О. Теоретичні та практичні аспекти використання гри в сімейній психотерапії / М. О. Марценюк // Психологія: теорія і практика. Випуск 1 (3)' 2019 – С. 117-126. – Режим доступу: http://dspace.s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3515/1/Theoretical_and_practical_aspects_of_use_play_in_family_psychotherapy.pdf (дата звернення: 30.08.2023). – Назва з екрана.

7. Мирошнеченко А. В. Соціально-психологічне функціонування сім'ї як малої групи [Електронний ресурс] / А. В. Мирошнеченко // Психологічні перспективи. - 2012. – Т. 1 : Особистість і мала група. – С. 14-147. – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/5604> (дата звернення: 01.02.2023). – Назва з екрана.

8. Посвістак О. А. Теоретико-методологічні основи психології сім'ї як галузі наукових знань [Електронний ресурс] / О. А. Посвістак // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – Херсон, 2015. – Вип. 5. – С. 157-162. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhp_2015_5_32 (дата звернення: 10.02.2023). – Назва з екрана.

9. Радчук В. М. Механізми вибору шлюбного партнера [Електронний ресурс] / В. М. Радчук // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ф-т соціології, Ф-т психології. – Київ, 2014. – Вип. 2. – С. 232-239. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2014_2_37 (дата звернення: 10.02.2023). – Назва з екрана.

10. Склярчук А. Типологія проблемної сім'ї. Три аспекти проблемності [Електронний ресурс] / А. Склярчук // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2013. - № 47. – С. 262-268. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2013_47_43 (дата звернення: 10.02.2023). – Назва з екрана.

11. Соціально-психологічна модель сімейних відносин [Електронний ресурс] // Психологія сім'ї : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Л. В. Помиткіна, В. В. Злагодух, Н. С. Хімченко, Н. І. Погорільська. – Київ, 2010. – Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf (дата звернення: 10.02.2023). – Назва з екрана.

12. Яремчук О. Соціально-психологічна модель сімейного міфу: теоретичний вимір [Електронний ресурс] / О. Яремчук // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Психологія : електрон. наук. фах. вид. / Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Богдана Хмельницького. – Хмельницький, 2017. – Вип. 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadpn_2017_1_13 (дата звернення: 10.02.2023). – Назва з екрана.